

nu villet fremføre disse Bemærkninger, fordi jeg allfor ofte har set i den Slags Sager, at man bagefter er kommen med Indvendinger, og saa er der altid blevet sagt: Ja, det skulde I have sagt i Tide ved Anlæggets Fremkomst. Nu tror jeg, alt Fald, at man ikke kan negte, at allerede paa det første Stadium af Sagen er der blevet rejst visse Indvendinger mod de Skjønheds hensyn, der ere tagne ved Anlægget.

Blom: Jeg tror, at denne Sag, som her ligger for, fortjener at oplyses i de enkelte Spørgsmaal, som den berører, og som ganske vist ere nær sammenfækkede, men dog bør holdes ude fra hverandre, for at man kan komme til et rigtigt og velovervejet Resultat. Naar der er forelagt os et Forslag om Anlæg af en Frihavn ved den nordre Ende af Kjøbenhavn, nord for Kastellet, foreskriver det mig, at man allerførst maa gjøre sig det Spørgsmaal: Hvorvidt er det overhovedet nødvendigt at udvide Kjøbenhavns Havn, at udvide dens Boldværksstrækning, og at udvide Havnen, saa at der kan komme til at ligge Basthuse og Fabrikker i Nærheden af dybt Vand og tillige i Nærheden af Banespor? Med Hensyn til Udvidelsen af Kjøbenhavns Havn kunde man jo synes, at de meget betydelige Udvidelser, der ere foregaaede i Forbet af den sidste Menneskealder, hvorved f. Ex. hele Gammelholm, hele Kaien langs med Tøjhuset, syd for Langebro, er bleven aabnet for Handelen, i betydelig Grad maatte have afhjulpet den Trang, der har været til mere Boldværksplads. Smidertid tror jeg, at de fleste ville være enige om, at der desuagtet mangler ikke saa lid endnu. Pladsen sønden for Knippelsbro søges som bekiejndt kun nødigt af Skibene, og Pladsen langs Gammelholm er optaget af Dampskibstrafikken, den daglige Paketskibstrafik af Dampskibe. Det er et Faktum, at denne nye Boldværksplads, som der er anlagt, aldeles ikke eller kun i ganske ringe Udstrækning er bleven benyttet til Anlæg af nye Oplagshuse nye Basthuse for Handelen. Naar det er blevet anført, at der ikke er Trang til nye Basthusrum her i Byen, og naar man har set det forlojnt dokumenteret derved, at de Basthuse, som eksistere, ikke kunne forrente den Sum, der oprindelig er sat i deres Bygning, tror jeg ikke, at dette Argument staar rigtig til. Det kan jo godt være, at det forholder sig saa. Men det er ikke noget usædvanligt Fænomen, at Bygninger, der ere anlagte paa Steder, hvor de ikke mere ligge hensigtsmæssigt, ikke længere kunne forrente sig. Det er Noget, man maa finde sig i og se at bygge Basthusene et andet Sted. Jeg tror derfor, man

vil komme til det Resultat, at det er høist rimeligt, at Kjøbenhavns Havn, selv om man ikke vil anlægge nogen Frihavn, trænger til Udvidelse. Naar Spørgsmaalet dernæst dreier sig om, hvor man skal udvide Kjøbenhavns Havn, kan der være Grund til at tænke sig denne Udvidelse sønder eller langs Kalvebodstrand eller nord eller. Smidertid, som Sagen nu har udviklet sig, tror jeg, og jeg kan godt sige destruerer — i mange Henseender beklager jeg det — at der ikke længere er nogen Mulighed for at stasse Udvidelse ad anden Vej end ved at gaa nord eller. Denne Udvidelse, dette Anlæg af Havneplads nord for Kastellet, medfører meget betydelige Ulemper; det kan der ikke være Tvivl om. Det medfører den Ulempe, at Sønderheden bliver i høj Grad indskrænket, og at som Følge deraf de Skibe, som søge Sønderheden og andre der, faae mindre Sveierum, end de vilde kunne faae, hvis dette Havneanlæg ikke blev anlagt. I Modsetning til en Taler, som nylig satte sig, tror jeg, at Havneanlægget med Nødvendighed vil medføre, at der maa bygges Moler, Bølgebrydere til Bestyttelse mod Søen ved nordlig og nordøstlig Wind; uden dem vil Opholder i de Havne, man vil anlægge, blive umuligt for Skibene eller i alt Fald forbundet med store Vanskeligheder. At Bølgebrydere i visse Henseender ville være mindre hensigtsmæssige, skal jeg villig indrømme, thi de ville indsnævre Indløbet for Skibene, de ville, som en æret Taler forleden Dag gjorde opmærksom paa, indsnævre Indløbet til Havnen og, til en vis Grad forøge Chancerne for, at der vil ske Ulykke ved Kaaseiling ved Indseiling til Havnen; men der-ved er der vist Intet at gjøre. Naar en æret Taler (Bloug) i Dag udtalte, at Bølgebrydere rimeligvis vilde gjøre Strømforsholdene i Havnen endnu flattere, end de ere i Forveien, at der vilde opsamles endnu mere Mudder i Havnen, end der gjøres for Diebliffet, maa jeg sige, at i den Henseende tror jeg ikke, at Taren er saa stor. Strømmen i Kjøbenhavns Havn er allerede i Forveien saa ringe, at det er en given Ting, at den allerørste Del af Kloafindholdet, som udtømmes i Havnen, vil bundfælde sig der. Naar f. Ex. London har maattet føre sine Kloater milevidt ud for ikke at faae Themsen fyldt af Kloafindhold, uagtet denne Flod har en meget rivende Strøm, saa tror jeg, det maa anses for en given Ting, at saa længe vi udtømme Staden Kjøbenhavns Kloafindhold i Havnen, bliver det der, og der bliver ikke anden Maade at stasse det bort paa end at mudre op. Men der kan ganske vist ved Anlægget af disse Havne ved